

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 21. decembra 2020. godine
Br. ref.:RK 1667/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI34/19

Podnosilac

Qamil Lupçi

**Ocena ustavnosti presude ARJ-UZVP.br.66/2018 Vrhovnog suda
od 5. decembra 2018. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Qamil Lupçi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), iz Donje Ljupče opština Podujevo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [ARJ-UZVP.br.66/2018] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 5. decembra 2018. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti osporene presude kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena prava zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP) kao i članom 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).
4. Podnosilac zahteva takođe traži od Suda da bude prisutan tokom sednice Suda kada se bude odlučivalo o njegovom zahtevu.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 20. [Odluke] i 22. [Procesuiranje podnesaka] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 28. februara 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 4. marta 2019. godine, predsednica je imenovala sudiju Selvete Gërxfhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi.
8. Dana 12. marta 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
9. Dana 25. novembra 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 11. decembra 2015. godine, podnosiocu zahteva je u skladu sa odlukom [br. 389 od 7. decembra 2015 godine] Ministarstva za Rad i Socijalnu Zaštitu (u daljem tekstu: MRSZ) prekinut radni odnos zbog dostizanja starosne granice od 65 godina, odnosno odlaska u penziju.
11. Dana 14. januara 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Komisiji za žalbe MRSZ, protiv odluke [br. 389 od 7. decembra 2015] MRSZ-a.

12. Dana 22. februara 2016. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova (u daljem tekstu: NNOCSK) protiv odluke [br. 389 od 7. decembra 2015] MRSZ-a, kao i zbog nedonošenja odluke povodom njegovog žalbe od 14. januara 2016. godine podnete Komisiji za žalbe MRSZ.
13. Dana 14. aprila 2016. godine, NNOCSK je rešenjem br. A/02/64/2016 odbacio žalbu podnosioca zahteva i ostavio na snazi odluku [br. 389 od 7. decembra 2015] MRSZ-a. U obrazloženju rešenja NNOCSK, između ostalog, se navodi:

“[...] radni odnos civilnog službenika se završava stvaranjem uslova ili činjenica koje su predviđene zakonodavstvom na snazi“, u stav 2.1. „radni odnos civilnog službenika se završava navršavanjem godina za penzionisanje“, jer je žalioocu Qamilu Lupçiju prekinut radni odnos zbog navršavanja godina za odlazak u penziju, na osnovu izvoda iz matične knjige rođenih br. L. 02007006 koji je izdala opština Podujevo.

Veće je konstatovalo na osnovu spisa predmeta da opstaje žalbeni navod žaliooca da ga poslodavni organ nije obavestio o penzionisanju, u skladu sa članom 91, stavom 2 Zakona br. 03/L-149 o civilnoj službi Kosova, ali to ne informisanje nije izazvalo posledice ili štete strani koja se žali jer su i žalilac u poslodavni organ znali da žalilac 7.12.2015. godine navršava godine za odlazak u penziju i da su zakonske odredbe po tom pitanju imperativne u okviru civilne službe Kosova.

Što se tiče žalbenog navoda da je MRSZ odluku o penzionisanju predalo u kopiji, Veće konstatuje da je MRSZ obavezno da stranci koja se žali povodom odlaska u penziju izda original u dovoljnom broju kopija. [...].”

14. Dana 25. aprila 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud), osporavajući zakonitost rešenja [A/02/64/2016] NNOCSK-a kao i odluke [br. 389] MRSZ-a navodeći da pre donošenja odluke o penzionisanju, MRSZ je na osnovu zakona o civilnoj službi imao obavezu da 6 meseci pre penzionisanja obavesti podnosioca o sticanju uslova za penziju.
15. Dana 9. februara 2018. godine, Osnovni sud u Prištini je [presudom A.br. 621/2016] odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca. Kao razloge za odbijanje tužbenog zahteva, Osnovni sud je, između ostalog, naveo: (i) što se tiče zakonitost odluke pobijane tužbom, sud se pozivao se na odredbe Zakona Br. 03/L-149 o civilnoj službi Kosova, odnosno na član 90 istog zakona, u kojem je određeno da Radni odnos u civilnoj službi prestaje zbog navršavanje starosne dobi za penzionisanje i (ii) što se tiče obaveze MRSZ da 6 meseci pre penzionisanja obavesti podnosioca o sticanju uslova za penziju, iako organ zaposlenja nije obavestio prethodno tužioca da mu se okončava radni odnos, to ne informisanje nije izazvalo posledice ili neku štetu kod tužioca i u tom smislu u skladu sa ocenom suda, tuženi je pravično sproveo gore pomenute odredbe Zakona br. 03/L-149 o civilnoj službi Kosova“.

16. Protiv gore navedene presude Osnovnog suda, podnosilac je izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog, "pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava".
17. Dana 10. oktobra 2018. godine, Apelacioni sud je presudom [AA.br.157/2018] odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio presudu Osnovnog suda. Apelacioni sud je obrazložio neosnovanost žalbe na osnovu činjenice da je, kako navodi, Osnovni sud pravilno odbio tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan i bez bitnih povreda odredaba parničnog postupka. Dalje, smatrao je da je Osnovni sud pravilno i u potpunosti izveo dokaze i činjenice i da je pravilno primenio materijalno pravo.
18. Nepoznatog datuma, podnosilac zahteva je podneo zahtev Vrhovnom Sudu za vanredno razmatranje presude [AA.br.157/2018] Apelacionog suda jer je pomenuta presuda obuhvaćena povredama materijalnog prava i povredama proceduralnih odredbi.
19. Dana 5. decembra 2018. godine, Vrhovni Sud je, Presudom [ARJ. UZVP. br. 66/2018] odbacio kao neosnovan zahtev podnosioca za vanredno razmatranje presude Apelacionog suda. U ovoj presudi se, Vrhovni sud između ostalog navodi i sledeće: "Prema mišljenju ovog suda, navodi tužioca da isti nije obavešten 6 meseci unapred od strane odgovornog organa o okončanju radnog odnosa, nisu relevantni za zakonito odlučivanje tuženog Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova, jer je radni odnos okončan jer je tužilac navršio 65 godina, i radni odnos je okončan nezavisno od predaje ili ne predaje obaveštenja. Tim pre, ne slanjem obaveštenja o okončanju radnog odnosa, tužiocu nije naneta neka materijalna šteta."

Relevantne zakonske odredbe

Zakon br.03/L-149

O CIVILNOJ SLUŽBI REPUBLIKE KOSOVO (Od 13. maja 2010. Godine)

[...]

Član 90

Okončanje radnog odnosa

1. Radni odnos civilnih službenika prestaje formiranjem uslova i činjenica, nezavisno od želje civilnog službenika ili institucije.
2. Radni odnos u civilnoj službi prestaje zbog:
 - 2.1. navršavanje starosne dobi za penzionisanje;

[...]

Član 91

Penzionisanje

1. *Starosna dob za penzionisanje civilnih službenika muškog i ženskog pola je šestdeset i pet (65) godina.*

2. *Civilini službenik obaveštava se o okončanju radnog odnosa šest (6) meseci pre dana penzionisanja od strane organa odgovornog za upravljanje personalnom službom poslodavne institucije.*

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu redovni sudovi povredili prava zaštićena članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP i prava zagarantovana članom 7. UDLJP-a jer, Odluka MRSZ br. 389 od 7.12.2015. godine, kojom je podnosiocu zahteva okončan radni odnos zbog dostizanja starosti za penzionisanje, nema elemente pravnog akta jer mu nije uručena u originalu.
21. Podnosilac zahteva obrazlaže navedene povrede tvrdnjom da, "Organ zaposlenja, MRSZ nije javilo podnosiocu zahteva šest meseci unapred o datumu penzionisanja, niti je izdalo odluku o prekidu radnog odnosa zbog postizanja starosti za penzionisanje. U ovom slučaju, organ zapošljavanja je povredio odredbu člana 91 Zakona br. 03/L-149 o civilnoj službi Republike Kosovo."
22. Podnosilac zahteva takođe navodi da član 91. Zakona o civilnoj službi Kosova nije u potpunosti primenjen u predmetu podnosioca zahteva.
23. Po podnosiocu zahteva, oštećeni su MRSZ i podnosilac zahteva jer, "podnosilac zahteva je oštećen jer nije penzionisan dostojanstveno, a organ zaposlenja je „ohrabren“ da može raditi arbitrarno i da prođe bez posledica."
24. Podnosilac zahteva je izrazio želju da bude prisutan tokom sednice Suda kada se bude odlučivalo o njegovom zahtevu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje utvrđene Zakonom i Poslovníkom.
26. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

27. Sud se dalje poziva i na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”

28. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [ARJ. UZVP. br. 66/2018] Vrhovnog suda od 5. decembra 2018. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom i da je podneo zahtev u zakonom propisanom roku.
29. Međutim, pored ovih uslova, Sud takođe treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Konkretno, pravilo 39. (2) utvrđuje da:
- “(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.”*
30. U tom pogledu, Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi povredu prava zagarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP i prava zagarantovana članom 7. UDLJP-a, prava koja su prema tvrdnjama podnosioca povređena zato što su redovni sudovi, pogrešno tumačili zakon, odnosno materijalno pravo i nisu se pravilno pozvali na Zakon o civilnoj službi Kosova.
31. U svetlu ovoga, Sud primećuje da podnosilac zahteva ponavlja iste navode koje je navodio pred redovnim sudovima a koji se u suštini, tiču tumačenja odgovarajućih odredbi materijalnog prava od strane Vrhovnog suda (odnosno člana 91 stav 2 Zakona o civilnoj službi Kosova).
32. Sud ističe svoj opšti stav da pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, kao i relevantna zakonska tumačenja, u suštini, spadaju u nadležnost redovnih

sudova. Uloga Ustavnog suda je da obezbedi poštovanje standarda i prava garantovanih Ustavom i shodno tome, on ne može postupati kao sud "četvrtog stepena" (vidi, u vezi sa doktrinom „četvrtog stepena“, slučaj ESLJP-a, *Garcia Ruiz protiv Španije [Vu]*, br . 30544/96, presuda od 21. januara 1999 godine, stav 28; vidi).

33. S tim u vezi, Sud naglašava da je tumačenje materijalnog i proceduralnog prava primarna dužnost i spada unutar nadležnosti redovnih sudova (pitanje zakonitosti). Uloga Ustavnog suda je samo da odredi da li su efekti takvog tumačenja u skladu sa Ustavnim normativima i standardima.
34. U ovom konkretnom slučaju, Sud primećuje da je Vrhovni sud pružio jasne i dovoljne razloge za svoje nalaze i zaključke. Tako je Vrhovni sud objasnio primenu odgovarajućih odredbi Zakona o civilnoj službi Kosova u slučaju podnosioca zahteva navodeći: *“Član 90, stav 1 Zakona br. 03/L-149 o civilnoj službi Republike Kosovo, a po mišljenju ovog suda, Ministarstvo rada i socijalne zaštite je postupilo pravično i zakonito povodom donošenja odluke br. 389 od 7.12.2015. godine o okončanju radnog odnosa zbog navršavanja 65 godina starosti. Iz rečenog, i prema mišljenju ovog suda, sudovi nižih instanci postupili su pravično kada su odbili tužbeni zahtev tužioca kao neosnovan, kojim je tražio poništenje odluke tuženog Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova br. A/02/64/2016 od 14.04.2016. godine, pošto je ista donesena na osnovu člana 90, stava 1; člana 90, stava 1, tačke 2.1 i člana 91, stava 1 Zakona br. 03/L-149 o civilnoj službi Republike Kosovo.”*
35. Samim tim, Sud primećuje da je Vrhovni sud utvrdio da, shodno zakonskoj regulativi na snazi, navodi podnosioca zahteva (u vezi sa ne informisanjem podnosioca zahteva šest meseci unapred o datumu penzionisanja i shodno tome njegovom nedostojanstvenom penzionisanju) nemaju uticaja na činjenicu da civilnim službenicima, navršavanjem 65 godina života, radni odnos prestaje nezavisno od želje civilnog službenika ili institucije.
36. Sud primećuje da je podnosilac izjavio da Vrhovni sud nije uzeo u obzir član 91, stava 2 Zakona o civilnoj službi Republike Kosovo. Sud smatra da, u svetlu odgovarajućih odredbi o civilnoj službi Republike Kosovo (citiranih iznad), ne može se argumentovati da je bilo proizvoljnih zakonskih tumačenja od strane Vrhovnog suda.
37. Kao rezultat toga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio navode da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni i da su osporenim odlukom povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom, EKLJP i UDLJP.
38. U zaključku, u skladu sa pravilom 39. (2) Poslovnika, zahtev je očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama i, shodno tome, neprihvatljiv.

Zahtev za javnom raspravom

39. Sud podseća da je podnosilac zahteva tražio od Suda da održi raspravu.

40. U tom smislu, Sud se poziva na član 20. Zakona:

“1. Ustavni sud donosi odluku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave.

2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta.“

41. Sud primećuje da nema razloga na koje se pozvao podnosilac zahteva u prilog ovog zahteva.

42. Sud smatra da su dokumenti koji se nalaze u zahtevu dovoljni da odluči o ovom slučaju u skladu sa tekstom člana 20, stav 2 Zakona (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda br. KI34/17, podnosilac zahteva: *Valdete Daka*, presuda od 12. juna 2017. godine, stavovi 108-110).

43. Prema tome, odbija se zahtev podnosioca da se održi usmena rasprava kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona, pravilom 39. (2) Poslovnika, dana 25 novembra 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za javnom raspravom;
- III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona, i
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi